

1

УКРАЇНА

БРОВАРСЬКИЙ МІСЬКРАЙОННИЙ СУД КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

справа № 361/6507/23
провадження № 2/361/3620/23
30.11.2023

**РІШЕННЯ
(Заочне)
Іменем України**

30 листопада 2023 року

м. Бровари

Броварський міськрайонний суд Київської області у складі:
головуючого судді Петришин Н.М.,
за участю секретаря Мищенко С.Л.,
розглянувши у відкритому судовому засіданні у залі суду цивільну справу за позовом Хамбіра Богдана Юрійовича до Держави Російська Федерація про стягнення моральної шкоди,-

в с т а н о в и в :

Стислий виклад позиції позивача

У серпні 2023 року до Броварського міськрайонного суду Київської області надійшла вищевказана позовна заява Хамбіра Б.Ю. В обґрунтування позовних вимог, Хамбір Б.Ю. посилається на те, що вкінці лютого 2022 року, армія РФ підійшла до околиць села Русанів Броварського району Київської області та почались бої, окупанти обстрілювали село з танків, артилерії та авіації. 02 березня 2022 року під час обстрілів, позивач разом із батьками перебував у підвалі поряд із будинком, близько 17 год. 30 хв., коли обстріл стих, позивач вийшов із підвалу і зайшов у будинок, аби взяти зарядний пристрій для телефону, в цей час почався авіаційний обстріл, снаряд влучив у будинок, внаслідок чого Хамбір Б.Ю. отримав мінно вибухову травму. Батьки позивача надали першу допомогу та згодом відвезли в лікарню. Позивача прооперовано та ампутовано праву ногу вище коліна, надано допомогу щодо поранень лівої ноги. У Броварській лікарні позивач перебував до 09 березня 2022 року, потім його евакуювали для подальшого лікування в Хмельницьку міську лікарню. 17 травня 2022 року Хамбіра Б.Ю. направлено на лікування до Німеччини, де останній перебував до 25 грудня 2022 року. Комісією МСЕК позивачу надано статус інваліда другої групи. Позивач вказує, що внаслідок агресивних збройних дій Російської Федерації Хамбіру Б.Ю. завдано матеріального та морального збитку. Враховуючи викладене, позивач просить стягнути із відповідача моральну шкоду в розмірі 5 998 710, 00 грн.

Заяви, інші процесуальні дії у справі

Ухвалою судді Броварського міськрайонного суду Київської області від 11 серпня 2023 року відкрито провадження у справі, вирішено розгляд справи проводити у порядку загального позовного провадження та призначено підготовче судове засідання.

Ухвалою судді Броварського міськрайонного суду Київської області від 05 жовтня 2023 року закрито підготовче провадження та призначено справу до судового розгляду.

У судовому засіданні позивач Хамбір Б.Ю. та його представник Кузнецова С.О. позов підтримали у повному обсязі та просили задоволення позовних вимог у повному обсязі.

Відповідно до роз'яснень Міністерство закордонних справ, у зв'язку з широкомасштабною збройною агресією російської федерації проти суверенітету та територіальної цілісності України МЗС України 24.02.2022 нотифікувало МЗС рф про прийняте Україною рішення розірвати дипломатичні відносини з росією, які були встановлені Протоколом про встановлення дипломатичних відносин між країнами від 14.02.1992. відтак, діяльність дипломатичних представництв України в росії та росії в Україні, а також будь яке дипломатичне спілкування припинені відповідно до Віденської конвенції 1961 року.

Отже, подальше отримання згоди рф на відмову від судового імунітету, а також подача будь-яких судових документів у даній категорії справ до російської сторони дипломатичними каналами унеможливлено.

Відповідача, Російську Федерацію суд повідомляв про розгляд справи через оголошення на офіційному веб-сайті судової влади України. Відзив на позов відповідач не надав.

Суд ухвалює рішення при заочному розгляді справи згідно із положеннями ст. 280 ЦПК України.

*1037*27241945*1*

До матеріалів справи долучено копію виписки із медичної карти амбулаторного хворого, із якої видно, що Хамбір Б.Ю. 07.01.1999 р.н. поступив у стаціонар центру травматології та ортопедичної реабілітації «Броварської багатопрофільної клінічної лікарні» 02 березня 2022 року, а виписаний 09 березня 2022 року. Основний діагноз: мінно-вибухова травма обох/кінцівок. Травматична ампутація правої гомілки на рівні ПСМ правої в/гомілкової кістки. Відкритий перелом н/3 правої стегнової кістки. Скальпована рана задньої поверхні в/3 лівої гомілки. Травматичний шок III ст.

Також, у матеріалах справи міститься виписка із медичної карти стаціонарного хворого Хмельницької міської лікарні, Хамбіра Б.Ю., 07.01.1999 р.н. Надійшов у стаціонар 09 березня 2022 року – травматологічне відділення, виписаний 16 травня 2022 року. Діагноз: мінно-вибухова травма обох нижніх кінцівок. Травматична ампутація правої нижньої кінцівки на рівні нижньої третини правого стегна. Обширна скальпована рана задньої поверхні верхньої третини лівої гомілки.

04 травня 2022 року до ЄРДР зареєстровано заяву про вчинення кримінального правопорушення в кримінальне провадження:42022112130000033, із якого видно, що 01 березня 2022 року, представники підрозділів збройних сил та інших силових відомств Російської Федерації, із застосуванням військової техніки та зброї, здійснили збройний напад на цивільних громадян та об'єкти інфраструктури, що перебували в селі Русанів Броварського району Київської області та допустили порушення законів та звичаїв війни. Зокрема останні 02.03.2022 року приблизно о 17 год. 15 хв. відкрили вогонь із військової техніки по будівлі №46 по вул. П. Хамбіра у с. Русанів Броварського району Київської області, де на момент обстрілу перебував Хамбір Б.Ю., 07.01.1999 р.н., який проживає за цією ж адресою, за результатами останньої отримав тілесні ушкодження у вигляді мінно-вибухової травми обох нижніх кінцівок.

Із акту обстеження житла, зруйнованого (пошкодженого) внаслідок надзвичайної ситуації воєнного характеру, спричиненої збройною агресією Російської Федерації №03-10/Х/617 від 01.06.2022 року, складеного Великодиммерською селищною радою, будинок за адресою: Київська область, Броварський район, село Русанів, вулиця Хамбіра, 46 частково пошкоджений внаслідок влучення боєприпасу.

Відповідно до довідки до акта огляду медико-соціальної експертної комісії МСЕК від 28.06.2022 року, Хамбір Богдану Юрійовичу встановлено другу групу інвалідності із 28.06.2022 року.

Мотиви, з яких виходить суд, та застосування норм права, що регулюють дані правовідносини

Згідно пунктів 8 та 9 частини 2 статті 16 ЦК України способами захисту цивільних прав та інтересів можуть бути відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди, а також відшкодування моральної (немайнової) шкоди.

Відповідно до ч.9 ст.5 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» відшкодування матеріальної та моральної шкоди, заподіяної внаслідок тимчасової окупації державі Україна, юридичним особам, громадським об'єднанням, громадянам України, іноземцям та особам без громадянства, у повному обсязі покладається на російську федерацію як на державу, що здійснює окупацію. Держава Україна всіма можливими засобами сприяє відшкодуванню матеріальної та моральної шкоди російською федерацією.

Згідно положень ч.1 ст.22 ЦК України, особа, якій завдано збитків у результаті порушення її цивільного права, має право на їх відшкодування.

Особа має право на відшкодування моральної шкоди, завданої внаслідок порушення її прав. Моральна шкода полягає зокрема у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з протиправною поведінкою щодо неї самої, членів її сім'ї чи близьких родичів. Якщо інше не встановлено законом, моральна шкода відшкодовується грошовими коштами, іншим майном або в інший спосіб. Розмір грошового відшкодування моральної шкоди визначається судом залежно від характеру правопорушення, глибини фізичних та душевних страждань, погіршення здібностей потерпілого або позбавлення його можливості їх реалізації, ступеня вини особи, яка завдала моральної шкоди, якщо вина є підставою для відшкодування, а також з урахуванням інших обставин, які мають істотне значення. При визначенні розміру відшкодування враховуються вимоги розумності і справедливості (ст. 23 ЦК України).

Відповідно до роз'яснень, викладених у п.3 та п. 9 постанови Пленуму Верховного Суду України № 4 від 31 березня 1995 року «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» під моральною шкодою слід розуміти втрати немайнового характеру внаслідок моральних чи фізичних страждань, або інших негативних явищ, заподіяних фізичній чи юридичній особі незаконними діями або бездіяльністю інших осіб. Моральна шкода

може полягати, зокрема, в моральних переживаннях у зв'язку з ушкодженням здоров'я, у порушенні нормальних життєвих зв'язків через неможливість продовження активного громадського життя, порушенні стосунків з оточуючими людьми, при настанні інших негативних наслідків. Розмір відшкодування моральної (немайнової) шкоди суд визначає залежно від характеру та обсягу страждань (фізичних, душевних, психічних тощо), яких зазнав позивач, характеру немайнових втрат (їх тривалості, можливості відновлення тощо) та з урахуванням інших обставин. Зокрема, враховуються стан здоров'я потерпілого, тяжкість вимушених змін у його життєвих стосунках. При цьому суд має виходити із засад розумності, вираженості та справедливості.

Частиною 1 ст. 1167 ЦК України передбачено, що моральна шкода, завдана фізичній або юридичній особі неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю, відшкодовується особою, яка її завдала, за наявності її вини, крім випадків, встановлених частиною другою цієї статті.

Відповідно до ст.1 Закону України «Про оборону України» збройна агресія - застосування іншою державою або групою держав збройної сили проти України. Збройною агресією проти України вважається будь-яка з таких дій, зокрема: вторгнення або напад збройних сил іншої держави або групи держав на територію України, а також окупація або анексія частини території України.

Преамбулою Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» визначено, що Україна згідно з Конституцією України є суверенною і незалежною державою. Суверенітет України поширюється на всю її територію, яка в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканою. Перебування на території України підрозділів збройних сил інших держав з порушенням процедури, визначеної Конституцією та законами України, Гаазькими конвенціями 1907 року, IV Женевською конвенцією 1949 року, а також всупереч Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї 1994 року, Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією 1997 року та іншим міжнародно-правовим актам є окупацією частини території суверенної держави Україна та міжнародним протиправним діянням з усіма наслідками, передбаченими міжнародним правом.

Згідно застини 2 ст. 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» датою початку тимчасової окупації російською федерацією окремих територій України є 19 лютого 2014 року. Автономна Республіка Крим та місто Севастополь є тимчасово окупованими російською федерацією з 20 лютого 2014 року. Окремі території України, що входять до складу Донецької та Луганської областей, є окупованими російською федерацією (у тому числі окупаційною адміністрацією російської федерації) починаючи з 7 квітня 2014 року.

Згідно з постановою Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України «Про відсіч збройній агресії російської федерації та подолання її наслідків» №337-VIII від 21 квітня 2015 року зазначені події на сході України відбувалися за певним сценарієм, зокрема, друга фаза збройної агресії російської федерації проти України розпочалася у квітні 2014 року, коли контрольовані, керовані і фінансовані спецслужбами російської федерації озброєні бандитські формування проголосили створення "Донецької народної республіки" (7 квітня 2014 року) та «Луганської народної республіки» (27 квітня 2014 року). Третя фаза збройної агресії російської федерації розпочалася 27 серпня 2014 року масовим вторгненням на територію Донецької та Луганської областей регулярних підрозділів збройних сил російської федерації.

Постановою Верховної Ради України №129-VIII від 27.01.2015 затверджено звернення до Організації Об'єднаних Націй, Європейського Парламенту, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї НАТО, Парламентської Асамблеї ОБСЄ, Парламентської Асамблеї ГУАМ, національних парламентів держав світу про визнання російської федерації державою-агресором.

Статтею 79 Закону України «Про міжнародне приватне право» визначено поняття «судовий імунітет», відповідно до якого пред'явлення позову до іноземної держави, залучення іноземної держави до участі у справі як відповідача або третьої особи, накладення арешту на майно, яке належить іноземній державі та знаходиться на території України, застосування щодо такого майна інших засобів забезпечення позову і звернення стягнення на таке майно можуть бути допущені лише за згодою компетентних органів відповідної держави, якщо інше не передбачено міжнародним договором України або законом України.

Згідно з частиною четвертою цієї статті, у тих випадках, коли в порушення норм міжнародного права України, її майну або представникам в іноземній державі не забезпечується такий же судовий імунітет, який згідно з частинами першою та другою цієї статті забезпечується іноземним державам, їх майну та представникам в Україні, Кабінетом Міністрів України може бути вжито до цієї держави, її майна відповідних заходів, дозволених міжнародним правом, якщо

тільки заходів дипломатичного характеру не достатньо для врегулювання наслідків зазначеного порушення норм міжнародного права.

Отже, Закон України «Про міжнародне приватне право» встановлює судовий імунітет щодо іноземної держави за відсутності згоди компетентних органів відповідної держави на залучення її до участі у справі у національному суді іншої держави.

Водночас міжнародно-правові норми про юрисдикційний імунітет держави уніфіковано у двох конвенціях: Європейській конвенції про імунітет держав, прийнятій Радою Європи 16 травня 1972 року та Конвенції ООН про юрисдикційні імунітети держав та їх власності, прийнятій резолюцією 59/38 Генеральної Асамблеї 02.12.2004 року. Ці Конвенції втілюють концепцію обмеженого імунітету держави, визначають, в якій формі є можливою відмова держави від імунітету («явно виражена відмова від імунітету» на підставі укладеного міжнародного договору чи контракту, або «відмова від імунітету, яка передбачається», коли іноземна держава вступає у судовий процес і подає зустрічний позов у суді іноземної держави), а також закріплюють перелік категорій справ, у яких держава не користується імунітетом у суді іншої держави-учасниці.

Як Європейська конвенція про імунітет держав 1972 року (стаття 11), так і Конвенція ООН про юрисдикційні імунітети держав та їх власності 2004 року (стаття 12) передбачають, що Договірна держава не може посылатися на імунітет від юрисдикції при розгляді справи в суді іншої Договірної держави, який зазвичай має компетенцію розглядати справи, які стосуються грошової компенсації (відшкодування) у разі смерті чи заподіяння тілесного ушкодження особі чи заподіяння шкоди майну або його втрати в результаті дій чи бездіяльності держави, якщо така дія чи бездіяльність мали місце повністю або частково на території держави суду.

Україна не є учасницею жодної із цих Конвенцій, однак ці Конвенції відображають тенденцію розвитку міжнародного права щодо визнання того, що існують певні межі, в яких іноземна держава має право вимагати імунітет у цивільному процесі.

У рішенні від 14 березня 2013 року у справі «Олейніков проти Росії» ЄСПЛ вказав, що положення Конвенції ООН про юрисдикційні імунітети держав та їх власності 2004 року застосовуються «відповідно до звичаєвого міжнародного права, навіть якщо ця держава не ратифікувала її», і Суд повинен брати до уваги цей факт, вирішуючи питання про те, чи було дотримано право на доступ до суду у розумінні пункту 1 статті 6 Конвенції (п. 68, п. 31).

У рішенні від 23 березня 2010 року у справі «Цудак проти Литви» (Cudak v. Lithuania) ЄСПЛ також визнав існування звичаєвих норм у питаннях державного імунітету, переважання в міжнародній практиці теорії обмеженого імунітету держави, але наголосив на тому, що обмеження має переслідувати законну мету та бути пропорційним такій меті.

Відповідно до ч.9 ст.5 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» відшкодування матеріальної та моральної шкоди, заподіяної внаслідок тимчасової окупації державі Україна, юридичним особам, громадським об'єднанням, громадянам України, іноземцям та особам без громадянства, у повному обсязі покладається на російську федерацію як на державу, що здійснює окупацію. Держава Україна всіма можливими засобами сприяє відшкодуванню матеріальної та моральної шкоди російською федерацією.

Позивач звернувся до суду з позовом до російської федерації про відшкодування шкоди, завданої йому у зв'язку із каліцтвом останнього, внаслідок збройної агресії російської федерації на території України. У цій категорії спорів іноземна держава-відповідач не користується судовим імунітетом проти розгляду судами України таких судових справ, оскільки російська федерація вийшла за межі суверенних прав, гарантованих ст.2 Статуту ООН, тому що будь-яка іноземна держава не має права втручатися шляхом збройної агресії в іншу країну, і суди України, мають право ігнорувати імунітет цієї країни та розглядати справи про відшкодування шкоди, завданої фізичній особі в результаті збройної агресії російської федерації за позовом, поданим саме до цієї іноземної країни.

Особливістю правового статусу держави як суб'єкта міжнародних відносин є наявність у неї імунітету, який ґрунтується на загальному принципі міжнародного права «рівний над рівним не має влади і юрисдикції». Однак необхідною умовою дотримання цього принципу є взаємне визнання суверенітету країни, тож коли російська федерація заперечує суверенітет України та вчиняє щодо неї загарбницьку війну, жодних зобов'язань поважати та дотримуватися суверенітету цієї країни немає.

Така позиція викладена у постанові Верховного Суду від 14 квітня 2022 року по справі №308/9708/19 (провадження № 61-18782св21).

Своїми діями відповідач надав мовчазну згоду на участь у справі, як це передбачено Законом України «Про міжнародне приватне право» та узгоджується з позицією Верховного Суду, висловленою в постанові від 01 вересня 2021 року у справі № 754/10080/19 (провадження

№ 61-584св21), яка відповідно до положень ч.4 ст. 263 ЦПК України має враховуватися судом.

Оскільки каліцтво Хамбіра Б.Ю. сталася внаслідок збройної агресії російської федерації, суд вважає, що саме на відповідача Російську Федерацію покладено обов'язок відшкодувати моральну шкоду позивачу.

Щодо судових витрат.

У відповідності до ч. 1 та ч. 2 ст. 141 ЦПК України судовий збір покладається на сторони пропорційно розміру задоволених позовних вимог. Інші судові витрати, пов'язані з розглядом справи, покладаються: 1) у разі задоволення позову – на відповідача.

Згідно ч. 6 ст. 141 ЦПК України якщо сторону, на користь якої ухвалено рішення, звільнено від сплати судових витрат, з другої сторони стягуються судові витрати на користь осіб, які їх понесли, пропорційно до задоволеної чи відхиленої частини вимог.

З огляду на викладені норми чинного законодавства, та враховуючи ті обставини, що позивач звільнений від сплати судового збору, стягненню із відповідача на користь держави підлягає судовий збір у розмірі 13420,00 грн.

Керуючись ст. ст. 4, 12, 13, 76, 81, 141, 259, 263-265, 273, 280-284 ЦПК України, суд,-

вирішив:

Позов задовольнити.

Стягнути з Держави Російська Федерація на користь Хамбіра Богдана Юрійовича моральну шкоду в розмірі 5 998 710 (п'ять мільйонів дев'ятсот дев'яносто вісім тисяч сімсот десять) гривень.

Стягнути із Держави Російська Федерація на користь держави судовий збір у розмірі 13 420 (тринадцять тисяч чотириста двадцять) гривень.

Апеляційна скарга на рішення суду може бути подана до Київського апеляційного суду протягом тридцяти днів з дня його проголошення.

Заочне рішення може бути переглянute судом, що його ухвалив, за письмовою заявою відповідача, поданою протягом тридцяти днів з дня його проголошення.

Учасник справи, якому повне заочне рішення суду не було вручене у день його проголошення, має право на поновлення пропущеного строку на подання заяви про його перегляд – якщо така заява подана протягом двадцяти днів з дня вручення йому повного заочного рішення суду.

Рішення набирає законної сили після закінчення строку для подання апеляційної скарги, якщо заяву про перегляд заочного рішення або апеляційну скаргу не було подано.

Позивач: Хамбір Богдан Юрійович, 07.01.1999 р.н., РНОКПП 3616605119, адреса зареєстрованого місця проживання: 07453, Київська обл., Броварський р-н., с. Русанів, вул. Хамбіра, буд. 46.

Відповідач: Держава Російська Федерація, місцезнаходження посольства: 03049, м. Київ, Повітрофлотський проспект, буд. 27.

Суддя

Н.М. Петришин

Н.М. Петришин

Виготовлено з автоматизованої системи документообігу суду

... (mirrored text from the reverse side of the page) ...

Прошито та
пронумеровано
на _____ арк
Судда
Секретар

В.М. Шендерович

